

Gentlemannen

En praktisk studie om hur klädkoderna för män ska se ut

Sara Björnes

Examensarbete för estenom (YH)-examen
Utbildningsprogrammet för skönhetsbranschen
Vasa, 2013

EXAMENSARBETE

Författare: Sara Björnes

Utbildningsprogram och ort: Skönhetsbranschen, Vasa

Handledare: Jaana Ylimartimo-Nybäck, Anna-Lotta Mörk

Titel: Gentlemanen – En praktisk studie om hur klädkoderna för män ska se ut

Hösten 2013	Sidantal	43	Bilagor 0
-------------	----------	----	-----------

Abstrakt

Syftet med detta examensarbete är att med hjälp av bild och text förklara hur de utvalda klädkoderna för män ser ut, utgående från regler men även från årets (2013) mode. Till texten hör en guidebok med bilder på de utvalda klädkoderna. De utvalda klädkoderna är casual, kostym, smoking samt frack. Arbetet är en utveckling av ämnet utgående från Rönnvall och Svenlins (2008) examensarbete *"I männens värld- en empirisk undersökning om männens kunskap om och användning av festkläder"*.

Datainsamlingsmetoderna är styling samt fotografering och data-analysmetoden är bildanalys.

I resultatet kan man se min modell iklädd de olika klädkoderna, den första mest avslappnad och den sista mest formell. Jag tycker att det syns tydligt på bilderna vad som hör till de olika klädkoderna, men på figur 4 smoking kunde jag ha valt att lämna smokingkavajen öppen så att man kunde se gördeln, som är en viktig del av smokinghelheten. Även smokingkjortan saknas eftersom jag inte fick öppna förpackningen i affären, samma gäller frackskjortan som saknas på figur 5 Frack, där en vanlig vit skjorta använts av samma orsak som för smokingkjortan.

Språk: Svenska Nyckelord: klädkod, man, accessoar, casual, kostym, smoking, frack

BACHELOR'S THESIS

Author: Sara Björnes

Degree Programme: Beauty and Cosmetics

Supervisors: Jaana Ylimartimo-Nybäck, Anna-Lotta Mörk

Title: The Gentleman – a practical study on what the dress codes for men are supposed to be

Autumn 2013	Number of pages	43	Appendices	0
-------------	-----------------	----	------------	---

Summary

The aim of this thesis is to show how to dress in the right way in every chosen dress code for men, due to rules and also to this year's (2013) fashion. This thesis will, by text and pictures, show what to wear in which dress code. The chosen dress codes are casual, suit, tuxedo and tail coat.

The methods that were used to gather data were styling and photographing and the analysis method used to analyze the data was picture analysis.

The result can be seen in the pictures of the model dressed in the dress codes (the one least formal as the first and the one most formal as last) and I think the aim was fulfilled as you can clearly see what belongs to which dress code and how the clothes should be worn. Though in picture 4, the tuxedo, the tuxedo shirt is missing, and instead the model is wearing a plain white shirt. This is also a problem in picture 5, the tail coat, where the right shirt to be worn under the tail coat is missing, and the model is again wearing a plain white shirt. The reason why I didn't use the right shirts was because I wasn't able to use them as they were packed in special packages in the store.

Language: Swedish

Key words: dress code, man, casual, suit, tuxedo, tail coat

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	1
2 Syfte.....	3
3 Teoretiska utgångspunkter.....	4
3.1 Formella tillställningar.....	4
3.2 Klädkoder.....	5
3.2.1 Casual / avslappnat ledig.....	6
3.2.2 Kostymen.....	7
3.2.3 Smokingen.....	9
3.2.4 Fracken.....	10
3.4 Accessoarier för olika klädkoder.....	12
4 Teoretisk Bakgrund.....	14
4.1 Klädkodernas utveckling.....	14
4.2 Material.....	17
5 Tidigare forskning.....	18
6 Undersökningens genomförande.....	21
6.1 Val av modell.....	22
6.2 Styling.....	23
6.3 Fotografering.....	24
6.4 Bildanalys.....	26
6.5 Undersökningens praktiska genomförande.....	28
6.5.1 Casual/avslappnat ledig.....	29
6.5.2 Kostymen.....	30
6.5.3 Smokingen.....	30
6.5.4 Fracken.....	31
7 Resultatredovisning och tolkning.....	32
7.1 Casual/ avslappnat ledig.....	32
7.2 Kostymen.....	34
7.3 Smoking.....	36
7.4 Frack.....	37
8 Kritisk granskning.....	39
9 Diskussion.....	42

1 Inledning

Kläder och mode har alltid varit ett stort intresse för mig och då jag år 2007 fick sommararbete på klädkedjan Moda Aukias herrsida, ökade intresset speciellt för herrkläder och hur man klär sig rätt vid olika tillfällen. Idén till detta examensarbete fick jag via en kurs om klädkoder och att klä sig rätt samt via olika bröllop och andra tillställningar jag varit på där jag har fått se olika klädstilar och dylikt. Många gånger lade jag märke till att de flesta inte är så insatta i vad som hör till olika klädkoder och vad som är rätt gällande klädkoder.

Jag tycker att kunskapen om klädkoder och hur man klär sig rätt borde spridas bättre, vilket är orsaken till att jag ville göra en guidebok med bilder på några utvalda klädkoder samt skriva om dem och förklara enkelt och lättförståeligt vad som hör till vilken klädkod. Jag har valt att vidareutveckla ämnet utgående från Rönnavall och Svenlins (2008) examensarbete *"I männnens värld- en empirisk undersökning om männnens kunskap om och användning av festkläder"*.

Rönnavall och Svenlin (2008) kom fram till i sin studie att de flesta män inte har så mycket kunskap om klädkoder och hur man skall klä sig rätt till olika tillfällen. De flesta visste vad man kunde använda och vad som hörde till mörk kostym, men till exempel fracken och bonjouren var mer främmande och speciellt de yngre svarande i enkätundersökningen hade inte mycket kunskap om dessa och andra klädkoder. Därför valde jag att göra en guidebok med bilder på vissa klädkoder med tillhörande text eftersom det visuella många gånger säger mer än bara en text.

Syftet med detta examensarbete är att, med text och bild, öka kunskapen, speciellt hos män men även kvinnor, branschmänniskor och andra, om olika utvalda klädkoder för män, samt hur man klär sig rätt till olika tillfällen. Dessutom vill jag att

detta examensarbete ska kunna användas som undervisningsmaterial för studerande inom branschen och även andra intresserade.

Detta examensarbete, speciellt guideboken, skall också kunna användas som hjälp i klädaffärer där det säljs herrkläder, som läsning för kunderna och även personalen för att på detta sätt hjälpa männen att hitta rätt kläder för rätt tillfälle. Jag vill med styling av klädkoderna utgå från hur modet ser ut idag, och därför har jag diskuterat med en försäljare och förman på herravdelningen på Moda Aukia, Susanne Stenström, för att ta reda på dagens mode och hur männen klär sig idag.

Detta examensarbete skall även kunna användas som undervisningsmaterial i kurser åt studerande inom branschen samt andra intresserade. Med både bild och text skall det vara lätt för läsarna att förstå vad som hör till vilken klädkod. Guideboken skall även fungera som lite extra läsning vid klädaffärer som säljer herrkläder, för kunderna och personalen som stöd och inspiration i valet av rätt klädesplagg för rätt tillfälle.

2 Syfte

Syftet med detta examensarbete är att, med text och bild, öka kunskapen, speciellt hos män men även kvinnor, branskmänniskor och andra, om olika utvalda klädkoder för män, samt hur man klär sig rätt till olika tillfällen. Dessutom vill jag att detta examensarbete ska kunna användas som undervisningsmaterial för studerande inom branschen och även andra intresserade, och som hjälp i affärer för personalen och kunder.

3 Teoretiska utgångspunkter

I de teoretiska utgångspunkterna kommer jag att fördjupa mig i olika formella tillställningar, vissa utvalda klädkoder för män samt eventuella accessoarer som kan hör till klädkoderna. Eftersom jag vill göra guideboken och stylingen enligt dagens mode (år 2013), har jag diskuterat med Susanne Stenström, som är försäljare och förman för herravdelningen på klädaffären Moda Aukia i Vasa.

3.1 Formella tillställningar

Det finns flera olika tillställningar som anses formella och på vilka man bör klä sig på ett visst sätt. Dessa är till exempel bröllop, begravning, akademiska tillställningar, teater, opera, affärssammankomster och olika former av bjudningar där det kan ingå någon form av klädkod. Om inte klädkoden finns nämnd på inbjudningskortet går det bra att använda mörk kostym.

Graden på hur formell tillställningen är bestämmer klädkoden. Mörk kostym kan användas på de flesta tillställningar ifall inget annat krävs på inbjudningskortet. Ribbing menar att kostymen är en klädsel som kan användas nästintill dygnet runt, från lunchtid ända till kvällen. Tillställningar där kostymen passar utmärkt är bland annat olika middagar, studentfester, bröllop, dop, fin lunch, premiärer samt olika mottagningar. Hit hör också begravning. (Ribbing, 2000, 180-181)

Om tillställningen är formell med smoking som klädkod, börjar denna tillställning tidigast klockan 18. Exempel på olika tillställningar som kan kräva smoking är olika formella middagar, premiär för bland annat teater och opera, bröllop som börjar på eftermiddagen och har middag på kvällen samt supéer av olika slag. (Ribbing, 2000, 180)

De allra finaste eller mest formella tillställningarna kräver frack eller högtidsdräkt, då kan man även använda hembygdsdräkt eller uniform. Om tillställningen äger rum efter klockan 18 används frack, dessa tillställningar kan vara till exempel bröllop, som kan börja redan på eftermiddagen, kungliga middagar, bal eller liknande formell dans, olika ordensmöten. (Ribbing, 2000, 160, 180)

3.2 Klädkoder

Jag har valt följande klädkoder som jag vill styla och skriva om i mitt examensarbete; kostymen, casual, smokingen och fracken. Kostymen och casual valde jag på grund av att dessa är väldigt varierbara i dagens läge och fler och fler män klär sig mer enligt mode, vilket leder till att vi får se nya kombinationer i färger och mönster hela tiden. Smokingen går också att variera lite enligt mode, men jag valde den också på grund av intresse för hur den verkligen skall se ut. Fracken går egentligen inte att varieras utgående från mode, utan endast beroende på tillfälle. Ändå valde jag den eftersom jag tror att många kanske inte vet exakt vad som hör till denna klädsel och vad som inte får användas.

Smokingen är den klädsel som är näst finast efter frack. Om tillställningen kräver smoking bör detta skrivas ut på inbjudningskortet som smoking, eller på engelska till exempel black tie eller tuxedo. Även om fracken är en klädsel som endast bör användas kvällstid, är det ännu mer viktigt med när smokingen används. Denna klädkod är endast avsedd för tillställningar på kvällen, efter klockan 18. Ändå har reglerna för denna klädkod blivit lite lättare och det är ingen katastrof om smokingen används lite före klockan 18. Smokingen kan användas som till exempel cocktail-klädsel men också på andra tillställningar där smoking är klädkoden. (Ribbing, 2000, 170-171)

Beroende på hur formell eller högtidlig tillställningen är, kan klädkoden skrivas ut på inbjudningskortet. Om det är frack som gäller skriver man högtidsdräkt, frack eller på engleska till exempel white tie eller tail coat. Denna klädsel kan varieras med uniform eller hembygdsdräkt, men uniformen ska inte användas om det står civil högtidsdräkt. I vissa sammanhang kan man helt utelämna klädkoden från inbjudan, vilket också kan betyda att man ska ha frack. (Ribbing, 2000, 160)

Fracken är en kvällsklädsel, vilket innebär att man inte bör använda den på sådana tillställningar som hålls på förmiddagen eller dagen, såsom förmiddagsbröllop och liknande tillställningar. Vissa tillfällen, till exempel akademiska sammanhang eller bröllop med frack som klädkod som inleds på eftermiddagen är det godkänt att bära frack. Hembygdsdräkter kan alltid bäras istället för frack, oberoende av var tillställningen hålls och hurdan tillställning det är. Hembygdsdräkten är vanlig i många länder och många använder den istället för frack. Frack som klädkod är ändå en sällan förekommande klädkod nuförtiden. (Ribbing, 2000, 160-161)

3.2.1 Casual / avslappnat ledig

Casual eller avslappnat ledig är en klädsel som passar på bland annat sommarbjudningar, resor, grillpartyn och liknande tillställningar på vilka det är viktigare med bekväma kläder än skjortor och raka byxor. På dessa tillställningar är t-skjorta till jeans ändå för avslappnat. (Nilsson, 2001, 75)

Avslappnat ledig innebär klassiskt att man har en pikéskjorta till ett par chinos och ett par skor av modellen carshoe. Till kvällen kan man ha en snygg merinotröja, i till exempel marinblått. Ett alternativ till carshoe-skorna, till exempel om klimatet inte är passande för denna modell, är ett par låga sneakers. Denna modell är snygg och bekväm. (Nilsson, 2001, 75)

Även om avslappnat ledig kan för många låta som att de får klä sig i vad som helst, ihop plockat, är detta dock fel, eftersom denna klädkod inte innebär att man får ta vad som helst, utan att man bör ha snygga, bekväma kläder. Dessa skall passa den roll man har i livet och även ens egen ålder. Alltså ska man inte klä sig som en tonåring om man är i medelåldern och så vidare. (Roetzel, u.å., 81)

Stenström(2013) berättar att chino-modellen på byxor varit något man inte använt på länge, men att de under de senaste åren kommit tillbaka och blivit populära. Nu används chinos av de flesta, och många använder dem till vardags. Färgerna varierar, enligt Stenström(2013), och man kan se allt från grannröda till mer neutralt beige chinos. Till chinos använder många en skjorta, i någon fräsch färg eller ett snyggt mönster, men även pikéskjortan är vanlig i olika färger, berättar Stenström(2013). Seglarskorna har blivit väldigt populära under 2013 och många använder denna skomodell då de ska klä sig avslappnat ledigt, med chinos.

3.2.2 Kostymen

Kostymen är, enligt Roetzel(2009), fortfarande det plagg som är det mest eleganta en man kan bära. Detta förutsätter då att passformen, materialet och färgen är rätt, alltså att det passar tid på dygnet, årstid, klimat samt tillfälle. (Roetzel, 2009, 90)

Kostymen kan användas på nästan alla formella tillställningar, oberoende av om tillställningen är på dagen eller kvällen. Den mörka kostymen kan även alltid användas om ingen annan klädkod nämns på inbjudan. Till denna klädkod hör en kostym i mörkgrått eller –blått, inte svart, enkel eller dubbelknäppt, vit skjorta(man kan använda andra färger på dagen), en slips och ett par svarta skor. (Roetzel, u.å., 66-67)

Denna klädkod är den som ger mest utrymme för egna tolkningar och är minst formell av de olika formella klädkoderna. Kostymen kan användas på de flesta tillställningar som inte kräver någon mer formell klädsel, bland annat på bröllop, dop, middagar, begravningar, cocktail-bjudningar och andra liknande tillställningar. På engelska kallas denna klädkod för lounge suit, dark suit och business suit. (Nilsson, 2001, 150)

Oberoende av vilket modet är för tillfället är passformen eller snittet på kostymen alltid det viktigaste. Det är bättre att ha en perfekt sittande kostym i sämre kvalitet på materialet än en dåligt sittande kostym i fint material. Kostymens snitt eller passform skall vara naturligt, vilket innebär att figuren på den som använder kostymen bör komma till sin rätt. Vid figurer som är mer utmanande att klä snyggt skall kostymen fungera som korrigerande. (Roetzel, 2009, 90)

Bästa färgerna på kostymen för mer formella tillfällen och affärsmöten är svart, ljus- till mörkgrått samt blått. Endast vid sportiga tillfällen eller på fritiden kan färger som brunt och grönt användas. Idag finns många olika material och tyger som kan användas enligt till exempel klimat, tillfälle, plats för tillfället och dylikt. Ändå menar Roetzel(2009) att det bästa materialet för en kostym är ren ull, eftersom det alltid ser mest elegant ut och klarar att skrynklas bra. (Roetzel, 2009, 90-91)

Enligt Stenström(2013) har modet ändrats mycket under åren och männen klär sig mer fritt utgående från mode. Hon menar att man inte håller så hårt på etikettreglerna, utan varierar med färg och mönster, speciellt på skjorta och slips. I flera år har det varit mode med olika färger på skjortorna, såsom ljusrött, ljusblått och grönt, men det har börjat avta under det senaste året, säger Stenström(2013). Nu har man igen börjat gå tillbaka till den vita skjortan mer och mer, men de vita skjortorna har nu oftast detaljer såsom knappar och insidan på krage och manchetter i annan färg och eventuellt med mönster.

Även färgerna på kostymerna har förändrats och idag ser man mycket blå kostymer i alla nyanser. Det finns från ljusblått till mörkblått och även brunt och grått har blivit mer och mer populärt, berättar Stenström(2013). Hon berättar också att knäppningen på kavajen väldigt länge har varit enkel, med två knappor och att de dubbelknäppta nästan inte har syns till över huvudtaget. Skärningen på kavajen har en längre tid varit lite mer åtsittande ("slim-fit"), med två slitsar bak.

Stenström(2013) berättar att kostymbyxorna länge varit utan slag, alltså ett veck neri, och även vecken vid linningen har försvunnit helt. Byxorna skall idag vara som kavajen, lite åtsittande och raka, detta menar hon är det stiligaste på en man. Ändå är det viktigast att kunden får den kostym just han och hans kroppsform passar i, eftersom alla är olika och vissa inte passar i en "slim-fit" kostym, säger hon.

3.2.3 Smokingen

Smoking är något man har om tillfället inte kräver frack, till exempel på bal, opera, finare middagsbjudningar och liknande tillfällen. Nuförtiden används smokingen mer och mer på premiärkvällar, och teater och konserter är också tillåtna tillfällen att bära smoking. (Rotezel, u.å., 66)

Smokingen används på tillfällen då kostymen är för vardaglig men frack är för högtidlig. Denna klädsel får aldrig användas före klockan 18 på kvällen. Ursprungligen är smoking-klädseln svart och vit. Ursprunget är omtvistat och amerikanerna påstår att den uppkommit i Amerika, medan britterna påstår att smokingen uppkommit i Storbritannien. Det engelska namnet för denna klädkod är black tie, dinner jacket, tux eller tuxedo. (Nilsson, 2001, 152)

Smokingen är en aftonklädsel för männen med en kavaj med sidenslag och ett par byxor med enkla revärer, alltså ett sidenband som går över yttresömmen på byxorna. Till detta hör en vit smokingskjorta och en svart fluga samt en vit näsduk i finare material. Strumporna är svarta knästrumpor i siden och skorna är med snören eller ett par skor med sidendetaljer. (Rotezel, u.å., 70)

Enligt Stenström(2013) har inte modet på smokingen förändrats så mycket och användningen av den menar hon att minskar mer och mer. Dock säger hon att slips också används till smoking nuförtiden, och den kan ibland vara i någon annan färg än svart.

3.2.4 Fracken

Fracken är den klädsel som funnits med längst av alla klädstilar. Den härstammar från 1700-talet, och få ändringar har gjorts under tidens gång. Det som ändrats sist är byxan, som ursprungligen var knälång. Nuförtiden finns inte den längden längre, utan frackbyxan är alltid hellång. Eftersom fracken från början varit en riddräkt, har jackan den speciella skärningen där den är kort framtill. (Roetzel, u.å., 42)

Fracken är den klädsel som är mest högtidlig och man bör inte variera denna klädsel om det inte är en maskerad. Fracken använder man på bland annat nobelmiddagar, bröllop, olika adelssammankomster, kungamiddagar och olika akademiska högtidliga tillfällen. Även om fracken är ett aftonplagg, alltså att den används efter klockan 18, kan den mycket väl användas på det egna bröllopet även om det börjar på dagen. Denna klädkod kallas på engelska för full dress, tails, white tie eller tail coat. (Nilsson, 2001, 156)

Till fracken hör en frackskjorta med ståkrage, en fluga och väst i vit bomullspiké, byxor med dubbla revärer samt ett par frackskor som har sidendetaljer. Manchetterna och framdelen på frackskjortan är av samma material och ståkragen är ett måste. För ett mer formellt intryck kan man ha en frackskjorta som har en mycket styv ståkrage som täcker den största delen av halsen. Enligt Roetzel(u.å.), får den som skall ha en frack förbereda sig på och vänja sig vid att denna klädsel är smått obekvä. (Nilsson, 2001, 156, Roetzel, u.å., 72)

Frackkavajen är alltid svart och materialet är ull. Den knäpps aldrig utan hålls öppen. Även om manchetten på en frackskjorta är enkel, till skillnad från smokingskjortan och kostymskjortan, bör man ändå använda manchettknappar. Frackskjortans bröst är alltså i samma material som manchetten, den är stärkt, och kragen är en ståkrage med vingmodell. Frackbyxan har inga slag och inte heller några bälteshällor. Eftersom byxorna saknar bälteshällor, så används alltid hänslen. Dessa är vita och tunna. (Nilsson, 2001, s. 157)

Västen och flugan man har till fracken är alltså båda i vit bomullspiké. Västen får sticka ut under frackkavajen framtill, men inte mer än 1 centimeter. Alla knappar skall knäppas på frackvästen. Vid begravning använder man istället för fluga en vit bomullsbatist och västen är svart av samma material som kavajen. (Nilsson, 2001, 157)

Modet när det gäller fracken kan man egentligen inte tala så mycket om, eftersom den inte går att variera, menar Stenström(2013). Den är och har alltid varit den finaste, mest högtidliga klädseln och att gå och ändra på något skulle verkligen inte vara till fördel för denna klädsel, säger hon. Fracken används ganska sällan, men många använder den fortfarande då de gifter sig, även om inte klädkoden på bröllopet är frack. Också på olika högskole- och universitetsfester är det vanligt att man använder frack, berättar Stenström(2013). Hon säger att det är ingen idé att ändra på en sådan klädkod eftersom den är så strikt och dessutom så stilig som den är, så det är bra att den hålls på sitt ursprungliga sätt.

3.4 Accessoarer för olika klädkoder

Det finns olika accessoarer som alltid funnits eller tillkommit med tiden, idag kan man många gånger se helt nya detaljer och accessoarer påverkade av modet. Enligt reglerna hör alltså en mörk slips och vit skjorta till kostymen, men idag är det vanligt att man varierar färger, mönster och material efter mode och tycke. Många använder även på kvällen en färgad skjorta med en slips i matchande färg och mönster. Även flugan har kommit tillbaka och många använder den till kostymen istället för en slips, berättar Stenström(2013).

Till kostymen hör slips eller, som Stenström(2013) berättar, idag även fluga. Dessa skall enligt etiketten vara mörka, men idag används speciellt på mindre formella tillställningar även olika färger och mönster. På begravning är det dock ett måste med mörk, helst svart slips för gästerna och vit för närmast anhöriga.(Nilsson, 2001, 151)

Till kostymen har man ett smalt, diskret bälte som matchar skorna. Skorna får vara i skinn eller mocka, eventuellt med guld- eller silver-spänne. Till skorna används ett par trekvartslånga, mörka strumpor som är i bomull eller ull. Bröstmössa är inget måste till kostymen, men då den matchas med slipsen eller flugan gör den att helheten ser mer levande ut. En väst kan man ha men inte heller den är ett måste.(Nilsson, 2001, 151)

Skon är väldigt viktig och olika skor passar till olika klädkoder. En formell sko med sluten snörning passar bra till kostymen. Denna sko är av skinn båda sidorna på ovanlädret är sammandragna av skorsnöret. De är sydda under främre delen av skon och är slutna över den så kallade tungan, alltså ett läderstycke som ligger under sidorna. Denna skomodell anses som mer formell än skon med öppen snörning, eftersom foten ser ut att vara mer "klädd" i denna modell.(Roetzel, 2009, 158-159)

Skon med öppen snörning har sidodelarna på skon sydda över skons främre del. Den främre delen av skon fortsätter på så vis i tungan som ligger under sidodelarna. Denna skomodell kallas på engelska för "blucher" eller "derby". Skon med öppen snörning kan användas till kostym på mindre formella tillfällen och vissa av dess modeller går bra på till exempel affärssammanhang och liknande.(Roetzel, 2009, 160-162)

Brösträsduken används speciellt nuförtiden ofta, dessutom i matchande färg och eventuellt också matchande mönster till slipsen eller flugan. Nilsson(2001) menar däremot att det är ett etikettbrott att ha matchande slips eller fluga och brösträsduk. Näsduken ska vara vit om den kombineras med slips eller fluga, om man vill ha en färggrann eventuellt mönstrad brösträsduk ska man inte ha någon slips eller fluga överhuvudtaget. Den vita brösträsduken används till kostymen, smokingen och fracken, samt i vissa fall även på begravning.(Nilsson, 2001, 101)

Till smokingen hör en brösträsduk, som i detta fall kan vara vit eller någon annan färg, eftersom flugan är svart. Flugan ska vara svart och den ska knyts själv. Till smokingen hör även en gördel, som kallas cummerbund på engelska. Denna accessoar täcker övergången mellan byxor och skjorta. Manchettknappar ska alltid användas till smokingen, eftersom smokingskjortans manchetter är dubbla. Dessa kan vara i guld, eller guld kombinerat med ädelstenar i svart. Till manchettknappar går det ofta att få matchande skjortknappar som kan sättas på många smokingskjortor. Strumporna ska vara svarta och till knäna, i siden eller ull.(Roetzel, 2009, 325)

Smokingbyxorna saknar bälteshållor, vilket gör att användningen av bälte till smokingen är utesluten. Ifall byxorna inte hålls uppe tack vare god passform, kan ett par svarta hängslen användas till svart smokingkavaj, vita hängslen till vit kavaj. Dessa fästs i byxorna med knappar.

Till fracken hör en vit fluga och vit väst i bomullspiké. En vit sjal i siden kan användas men endast under överrocken och den lämnas med överrocken då man förflyttar sig utifrån in. Ett par vita handskar kan användas vid vissa tillfällen. Enligt etikettsreglerna hör egentligen den svarta hatten till fracken, men den används numera väldigt sällan.(Roetzel, 2009, 325-327)

Till fracken hör också ett par hängslen, eftersom byxorna inte har bälteshällor. Hängslena är alltid vita och tunna. Strumporna som används till fracken ska vara svarta sidenstrumpor som är trekvartslånga och skorna bör vara svarta lackskor med låg klack. Klockan är helt utesluten när det gäller denna klädkod. Om man vill kan man ha ett fickur istället.(Nilsson, 2001, 157)

4 Teoretisk Bakgrund

I den teoretiska bakgrunden kommer jag att skriva om de utvalda klädkodernas historia, varifrån de härstammar och hur de utvecklats under tidens gång. Jag kommer även att ta upp lite om olika material och lite om några av materialens historia.

4.1 Klädkodernas utveckling

Början till kostymen härstammar ända från 1600-talet, då Karl II var Englands kung. Även innan detta hade männen ibland använt korta rockar till en sorts väst som härstammade från medeltiden. Dessa västar var ofta dekorerade på axlar och knappraden frami. Till detta hade de ett par trikåer som påminner om strumpbyxor. På 1660-talet hade kungen över England börjat använda väst till sin rock som var i

ungefär samma längd som dagens ytterrockar, vilken ses som början på männens tredelade kostym. Det här blev en trend som snabbt spred sig till landsbygden, där herremännen lät göra kostymer i ylletyg för att användas på landet.(O'Byrne, 2011, 13-14)

Kostymen härstammar från England, som också alltid varit landet som styr herrmodet. Ända till Andra Världskriget var det London som var herrmodets huvudstad. Under början av 1900-talet utvecklade man i England grundmönstret till kostymen, som används ännu i denna dag. Detta mönster används nu över en stor del av världen då man kopierar och varierar det utgående från egen design. Nu idag har Italien blivit ett lika stort modecentrum som England.(Roetzel, 2009, 91)

Under tidens gång har dock västen så småningom börjat falla bort och i dagens läge använder man nästan alltid endast kavaj och byxor. Västen har ändå inte helt försvunnit, men används sällan då arbetsplatserna ofta kan vara så varma att västen bara innebär extra värme.(Roetzel, 2009, 91)

Amerikanerna påstår att det var en tobaksarvinge vid namn Griswold Lorillard som uppfann smokingen då han besökt en så kallad Tuxedo Club, varifrån sedan denna klädsel fick sitt namn. Engelsmännen i sin tur hävdar att smokingen uppfanns av lord Sutherland för ungefär 100 år sedan. Enligt dem är smokingen en form av den ursprungliga rökrocken, smoking jacket, dock i förfinad form.(Nilsson, 2001, 152)

Under 1800-talet utvecklades smokingen och blev ett bra alternativ till fracken. Den var alltid svart, ända tills prinsen av Wales "uppfann" den mörkblå smokingen. Orsaken till den nya färgen var att svart ofta skiftar i grönt i lampsken. Även om smokingen kan vara mörkblå så har ändå insidan på kavajen samt revärerna på byxorna hållits svarta.(Roetzel, u.å., 70-71)

Fracken härstammar från 1700-talet, från officersuniformerna, vilka mycket användes som ridklädsel eftersom man tog sig fram på häst eller gående. Eftersom frackrocken var anpassad för ridning fick den sin speciella form, med kort skärning framtill och delad skört baki. Frackrocken användes av både rika och fattiga, till vardags som fest, som den ursprungligen såg ut eller i andra varianter. Knäbyxor hade man till frackrocken på formella tillställningar och långbyxor mer till vardags eller på tillställningar som var mindre formella. I inbjudan skrevs ut om man skulle ha långbyxor till frackrocken, annars var det en självklarhet att man hade knäbyxor. Fracken var den klädsel som alltid användes på formella tillställningar. Ifall tillställningen var mindre formell och man skulle ha smoking, måste detta stå i inbjudningen.(Ribbing, 2000, 153)

Slipsen härstammar från 1600-talet, då Frankrike och Tyskland låg i krig mot varandra. Tyskland hade stöd av kroatiska soldater, och dessa uppfann på sätt och vis slipsen, genom att de knöt ihop snibbarna till de spetsiga kragarna. Fransmännen tog efter denna kläddetalj och gav den namnet Croates, eller på vardagligt uttal cravates. Denna accessoar spred sig via franska hovet till andra länder och blev snabbt en egen detalj som inte satt fast i skjortan som en del av kragen.(Ribbing, 2000, 154)

Vid slutet av 1700-talet hade de stora kravatterna med spetskrås, som användes av aristokrater, redan avskaffats och ungefär 100 år senare fanns det tre olika modeller av kravatten. Dessa tre modeller var slipsen, plastrongen och flugan. På en världsutställning i Frankrike blev slipsen med den breda knuten modern.(Ribbing, 2000, 154)

4.2 Material

Många anser att rena naturmaterial är det bästa och finaste, och så är det ofta. Ändå finns det idag många syntetmaterial som också är bra och bekväma. Orsaken till att många inte vill ha syntetmaterial är de kommer ihåg hur de första syntetmaterialen var då de kom på 1960- och 1970-talet. På den tiden var syntetmaterialen obekväma, kliande, andades inte, orsakade ibland hudutslag och så vidare. Utvecklingen har dock gått framåt och idag finns det många bra och praktiska syntetmaterial.(Roetzel, u.å., 110)

Det finns många olika material och tyger som används till kostymer i dag och många är naturmaterial. Några av dessa material är kashmir, bomull, siden, ylle, linne samt olika blandningar av till exempel ylle och siden eller bomull och syntet. De finaste materialen påstås vara kashmir, som fås från kashmirgeten, och ett tyg som är framställt av pälsen från ett lamadjur som förekommer i Anderna. Kashmir får man från kashmirgetterna genom att kamma djuren, att klippa getterna är förbjudet, eftersom de då skulle frysa ihjäl. För att få lamadjurens hår plockar herdarna tofsar som lossnat från djuren.(Roetzel, u.å., 174-175)

Ylle är det material som längst förenats med kostymer, och som fortfarande är det material som är mest hållbart, håller formen bäst samt håller elasticiteten längst. Om man blandar lite syntetgarn i yllet kan detta förbättra hållbarheten på formen. Även siden blandas ibland med ylle för att få olika resultat, ibland för att få dekorationer finare, ibland av andra orsaker. Siden blev vanligt först efter Andra Världskriget, då man började göra aftonklädslar i siden. Senare har man även börjat använda siden till kostymer och sportjackor.(Roetzel, u.å., 174-175)

Bomull är ett behagligt material, speciellt på somrarna då det är varmt. Dock är detta ett material som snabbt tappar formen och lätt blir skrynkligt. Om detta ändå inte stör den som använder en kostym i det här materialet, kan han istället vara nöjd med att ha en kostym i växtfibertyg. I många fall blandas lite syntetfiber med

bomull, eftersom detta gör att klädesplagget behåller formen bättre, även om luftfuktigheten är hög.(Roetzel, u.å., 174)

5 Tidigare forskning

Jag har letat efter tidigare forskning vid Yrkeshögskolan Novias bibliotek och Tritonia med hjälp av olika databaser. Dessa var bland annat EBSCO och ARTO samt sökmotorn Tria. Eftersom jag inte hittade så mycket tidigare forskning via dessa databaser har jag letat efter tidigare forskning även med hjälp av Google Scholar och via olika svenska högskolors bibliotek, såsom Göteborgs Universitet och Högskolan i Halmstad. Olika sökord jag använt har varit; klädkod, dresscode, man, etikett, clothes, fashion, gentleman, kläder, kostym, frack, smoking, puku, pukukoodi. Google Scholar gav mest träffar, men även EBSCO gav ett par träffar och en hittades via Åbo Akademis elektroniska bibliotek.

Cahp och Eklöf(2012) gjort en studie huruvida kläder och klädkoder påverkar valet vid en rekryteringsprocess. Syftet med forskningen var att ge den som läser den en inblick i kläders och klädkoders betydelse på en nivå som är mer abstrakt, att analysera huruvida kläder påverkar en rekryteringsprocess där två eller fler parter möts. Frågeställningen lydde "Vilken symbolisk betydelse har klädkoden för relationen mellan en rekryterare och en arbetssökande utifrån bådars perspektiv i samband med en arbetsintervju?" Cahp och Eklöf har i sin undersökning kommit fram till att kläderna spelar en stor roll, att hur du är klädd påverkar väldigt mycket i mötet med andra människor.

Strandbacke(2011) gjort en undersökning om kläder och klädkoder i arbetet. Syftet med denna undersökning har varit att klargöra för rätten gällande arbetsplatsers klädkoder och att försöka göra klart för vilka möjligheter till sanktioner som finns till förfogande för arbetsgivaren och vilka omständigheter som gör dem berättigade.

”Syftet är att utreda samt diskutera rådande normer samt varifrån dess legitimitet inhämtas”. Strandbacke kom fram till att det inte finns så tydliga regleringar gällande klädkoder inom arbetslivet, vilket gör att eventuella regler istället kan sättas i arbetsavtal och liknande. Det är endast för kläder som har skyddsfunktion som det faktiskt finns skrivna regler. En arbetsgivare kan på så vis driva igenom en klädkod via avtal eller via arbetsledningsrätten.

Lyko(2008) har gjort en undersökning som behandlade klädernas funktion som kommunikationsmedel inom olika organisationer och har valt att specifikt studera detta inom frisörsyrket. Dessutom ger undersökningen inblick i signalsystemet som kläder har gällande kulturell och fysisk form. Lykos problem har varit att studera klädkodernas effekter på frisörsverksamheter och på vilket sätt klädkoder kan användas för att få anställda att anta rollen som förväntas av dem samt att även ge image åt företaget. Lyko kom fram till i sin studie att kläder har stor betydelse för alla mänsikor och speciellt för frisörer. Han menar att hur man väljer färg, stil och material är en avgörande faktor för vilket budskap du förmedlar åt mottagarna.

Backman(2008) har gjort en studie som undersöker mäns kunskap om begreppet estetisk kompetens. Undersökningens syfte har varit att undersöka mäns erfarenheter och förhållningssätt gentemot skönhet och utseende i yrkeslivet och deras medvetenhet gällande estetisk kompetens. Backman kom fram till i sin undersökning att männen inte tyckte det var särskilt manligt att bry sig om sitt utseende i yrkeslivet, även om ett par var av annan åsikt. De flesta männen ansåg att utseendet nog hade en betydelse i arbetslivet, men de medgav inte att det skulle vara det viktigaste. Nästan alla av de svarande männen var av den åsikten att lagom är bäst då det kommer till utseende.

Neighbour(2008) har gjort en undersökning vid namn *”The male fashion bias”*. Syftet har varit att ta reda på hur han kan använda mönster och tekniker för kvinnokläder för att göra förändringar i den manliga garderoben. Neighbour har med sin undersökning velat ta reda på hur modet för herrkläder kan förändras

genom att använda olika tekniker, modeller och mönster som idag endast används för kvinnokläder. Han har provat att använda och ändra om olika mönster för kvinnokläder och sedan sy herrkläder av det för att visa på nya sätt att designa herrkläder och utveckla tankesättet kring herrmode, vilket han anser i dagens läge vara väldigt omodernt och ser fortfarande mer eller mindre ut som det gjorde för 200 år sedan. Neighbours resultat är itne så tydligt, då man kan se att han har designat och sytt herrkläder på ett nytt sätt, men kanske inte fått något direkt resultat. Dock ser man att passformerna ändrats på de olika plaggen, vilka på många sätt, som Neighbour säger, tar fram personens egna kroppsform istället för att "korrigera" den.

Bergenholtz och Marklund(u.å.) har gjort en undersökning gällande konsumtion. Syftet har varit att skaffa sig en bättre insikt i vissa mäns konsumtion av kläder, ifall dessa föredrar att shoppa via Internet eller i fysiska butiker och vad det är som styr dessa män i sina val. Resultatet Bergenholtz och Marklund kom fram till var att de flesta männen föredrar att handla i fysisk butik, eftersom de på detta sättet får prova plaggen och känna hur de känns, hurdan kvaliteten är och så vidare. Via Internet valde vissa att handla då de ville ha något som inte gick att få i egen hemort, till exempel t-shirts med speciella tryck och andra speciella plagg. Kvalitet och passform var något av det de svarande männen tyckte var viktigast vid val av plaggen, vilket antagligen grundar sig mycket i hur männens olika kläder sett ut sedan hundratals år tillbaka.

Ricciardelli(2011) har gjort en undersökning gällande maskulinitet och utseende och hur olika aspekter påverkar männens uppfattning om sig själva och andra män. Håret verkar vara en aspekt som männen verkar bry sig om extra mycket och anser vara viktigt för manligheten. Ricciardelli kom fram till i sin undersökning att män är uppmärksamma på sitt och andras utseende och vad som anses maskulint eller ej. Alla hade en speciell bild av hur den ideala maskulina mannen såg ut, och dit hörde tjockt välvårdat hår, snygg klädsel och kropp. Ricciardelli märkte att tunnt hår eller skallighet var två faktorer som männen oroade sig för och som kunde påverka självförtroendet på ett negativt sätt. Hit hörde även faktorer som kroppsform och klädstil.

Sammanfattningsvis kan man se att Cahp och Eklöf(2012) har i sin undersökning kommit fram till att kläderna spelar en stor roll, att hur du är klädd påverkar väldigt mycket i mötet med andra människor. Det visar på att om man klär sig rätt till rätt tillfälle får de andra runt om en antagligen en positiv bild av en. Strandbacke(2011) kom fram till att det inte finns så tydliga regleringar gällande klädkoder inom arbetslivet, vilket gör att eventuella regler istället kan sättas i arbetsavtal och liknande. Det är skyddskläderna som är den klädkod som en arbetstagare är tvungen att följa enligt lagen. åt kunderna. Lyko(2008) kom fram till i sin studie att kläder har stor betydelse för alla människor och speciellt för frisörer. Backman(2008) kom fram till i sin undersökning att männen inte tyckte det var särskilt manligt att bry sig om sitt utseende i yrkeslivet, även om ett par var av annan åsikt. Man kan alltså dra slutsatsen utgående från dessa tidigare forskningar, att passform och val av klädesplagg är viktigast och att kläderna är en viktig del av signalerna man sänder åt andra runt om en. Därför kan man också se varför många företag har klädkoder då arbetarnas kläder kan ses som företagets image utåt.

6 Undersökningens genomförande

I genomförandet av denna undersökning har som metoder använts styling, fotografering samt bildanalys. Nedan kommer det att redogöras för de olika metoderna skilt för sig och om valet av modellen. Jag valde att ha en modell. Som datainsamlingsmetod har använts styling och fotografering och som dataanalysmetod har använts bildanalys.

6.1 Val av modell

Modellen jag valde heter Evert Björnes. Jag valde honom på grund av att han har en passande kroppsform (ganska rak, med aningen bredare överkropp) som alla de olika utvalda klädkoderna passar bra på. Även Everts längd, cirka 185 cm, är bra för dessa kläder. Orsaken till valet att ha bara en modell var att jag ville behålla fokus på hur de olika klädkoderna ser ut, istället för att ha fler modeller. Nedan ser man en bild på modellen i hans egen stil, och kroppsformen syns tydligt.

Figur 1 Evert i sin vanliga stil

6.2 Styling

Cox(2006) menar att syftet med en fotostyling är att fotografiet och motivet att se ut som om det inte varit någon stylist involverad. Detta är orsaken till att de flesta människorna inte vet eller inser att det finns en stylist bakom varje fotografi, som fått allt att se rätt ut för att fotografiet sedan har blivit lyckat. Det finns flera olika typer av styling, men att det inte finns några tydliga och direkta definitioner på de olika typerna.(Cox, 2006, 3-4)

Cox(2006) menar att modellen inte behöver vara perfekt då photoshooten börjar, utan som justeringar kommer att kunna göras under arbetets gång, till exempel då fotografen justerar ljus och inställningar på kameran. Då stylisten ställer sig längre bak och får se hur helheten ser ut från längre avstånd kommer det att uppkomma mer aspekter som bör justeras i klädsel och liknande.(Cox, 2006, 79)

Henderson och Henshaw(2006) menar att det är viktigt att man väljer sådana kläder som passar kroppsformen, färgerna och tillfället för att få en bra helhet. Om rätt färger används gör detta att modellen ser yngre och fräschare ut än om fel färger som inte passar honom används. Det är viktigt att ta i beaktande vilken kroppsbyggnad modellen har och välja kläder som passar just den kroppsbyggnaden/formen. (Henderson & Henshaw, 2006, 10-11)

Också Nilsson(2001) påstår att det viktigaste i valet av kläder är passformen, och att snittet på till exempel en kostym bör vara gjord så att bärarens figur kommer till sin rätt. Då kläderna provas ska den som ska ha dem på sig stå rak i ryggen med händerna vid sidorna och fötterna bredvid varandra för att den rätta storleken ska kunna hittas. En kavaj sitter rätt då ryggdelen täcker bärarens bakdel och ärmarna är så långa att de täcker handloven så att manchetten syns. Kavajens axlar får varken vara bredare än egna axlar eller strama åt över dem och samma gäller vid ryggen, det får inte strama men inte heller fladdra då kavajen hålls knäppt. Kragen

på kavajen bör sluta till mot nacken istället för att glipa och det får heller inte synas några vågräta veck över ryggen.(Nilsson, 2001, 20-22)

Enligt Nilsson(2001) bör byxorna hållas uppe utan något bälte. Fickpåsarna baktill på byxorna får inte synas, ifall de gör det är byxorna för åtsittande. Längden på byxbenen ska vara till mitten av skons bakkappa. Skjortans passform är rätt då man får in ett finger innanför kragen då den är knäppt. Ärmen på skjortan bör vara så lång att den räcker ner på handen och syns under kavajärmen.(Nilsson, 2001, 22-23)

I och med att modellen som använts i detta arbete har en kroppsform som kallas V-form(lite bredare axlar än höft), passar han i de flesta modellerna på kläder. Henderson & Henshaw(2006) menar att en man med V-form passar bäst i skarpa enkla linjer och material som är fina och tunna. Den V-formade kroppen får gärna visas genom att använda smala byxor och övredelar som tar fram bredden i axlarna.(Henderson & Henshaw, 2006, 52-54)

6.3 Fotografering

Lindberg(2006) menar att ljuset är en viktig del av ett fotografis estetik och är en viktig del av bildkompositionen. Kvaliteten på ljuset i ett fotografi framhäver vilken formulering som finns samt gör känslolägen och konflikter starkare. Laddningar, rytmer och vibrationer kan i ett fotografi bli förstärkta av ljuset, och om det är rätt använt får det en sensuell dimension.(Lindberg, 2006, 59)

Ifall ljuset ligger rakt på motivet i bilden är detta ett medljus. Lindberg(2006) menar att detta är ett ljus som inte medför någon dramatik i bilden och former, texturer, djup och ytor betonas inte utan blir istället dämpade. Dock kan färger bli intensivare i medljus, speciellt i solljus, och ifall medljuset används medvetet kan

bildens lätthet framhäva enkelhet och romantik. Om ljuset kommer bakifrån motivet mot fotografen är det ett motljus. Motljuset medför skuggor, vilket leder till att bilden blir mer dramatisk och får ett tempo. Ett sidoljus uppstår då medljuset eller motljuset vrids mot varandra. Detta ljus skulpterar former, strukturer, ytor och volymer i bilden. Ett blandljus uppstår då ljuset kommer från fler än en riktning, till exempel så att blixten på kameran ger ett ljus och ett fönster ger ett annat ljus från en annan riktning. Släpljus är ett ljus som blir brutet horisontellt, så ett till exempel ljuset från ett fönster bryts eller att ett tidigt morgonljus släpas på marken.(Lindberg, 2006, 62 &64)

Enligt Lindberg(2006) kan kompositionen i en bild vara symmetrisk eller asymmetrisk. Symmetrisk komposition medför en känsla av harmoni samt regelbundenhet. Om man vill att ett fotografi skall vara symmetriskt ställer man motivet eller modellen i mitten av bilden. Vill man ha en asymmetrisk komposition i sitt fotografi ser man till att ha motivet på en sidan eller lägre ner eller högre upp på fotografiet.(Lindberg, 2006, 106)

Freeman(2011) förklarar att exponering kan användas beroende på om man upplever det vara viktigt eller inte. Exponeringen handlar om att man bedömer hur man uppfattar motivet i bilden i verkligheten. Ifall man fotograferar i färg kan exponeringen många gånger ha stor betydelse för färgmättnaden. (Freeman, 2011, 106)

Tarantino och Tan(2005) menar att det är viktigt att delge modellen som ska fotograferas vilken vision man har med fotografierna samt syftet med dem redan före man fotograferar honom eller henne. Detta gör det enklare vid photo shooten då modellen vet vad fotografen vill och kan på så vis leverera rätt sorts poser och miner.(Tarantino & Tan, 2005,51)

Freeman(2007) menar att det är av stor vikt var på bilden man placerar motivet och hur mycket rum man vill motivet ska ta av bilden. Detaljerna kan vara väldigt

viktiga i vissa bilder med intressanta motiv, varför man ska låta bakgrunden synas bättre. Även känslan fotografen vill förmedla påverkas av placeringen av motivet, så att exempelvis en bild med motivet som fyller bilden ger en känsla av närvaro. Det gynnar betraktarens blick att låta en del fri yta, alltså bakgrund, synas i bilden så att den blir "bekväm" att betrakta. (Freeman, 2007, 22)

I detta examensarbete är det en modell som fotograferats, klädd i de olika kläderna hörande till vardera klädkod. Eftersom det är fotografering av modell är det viktigt att samarbetet med modellen fungerar.

6.4 Bildanalys

Bohlin Brundin m.fl.(1989) menar att det finns flera olika sätt på hur man analyserar en bild, men alla sätt har gemensamt att man tyder bilden och löser den som ett pussel. Den semiotiska bildanalysen passar bra för analys av till exempel massmediala bilder. Det man börjar med i en semiotisk bildanalys är att fundera på vilken upplevelse bilden ger. Man ser på bildens grundbetydelse, alltså orsaken till reaktionen eller upplevelsen man fått av bilden. Beträktaren börjar med att se på vad som ses i bilden och hur den är uppbyggd eller komponerad. (Bohlin Brundin m.fl.1989, 116 & 120)

Efter att man funderat på bildens upplevelse och betydelse börjar man analysera de bibetydelser bilden har. Alltså vad man tänker på då man ser det man ser i bilden. Detta kallas också för konnotation och påverkar bildens betydelse, menar Bohlin Brundin m.fl.(1989). Den sista delen i en semiotisk bildanalys är de associationer som är privata för betraktaren. Alltså sådana tankar och känslor som kan dyka upp för den enskilde betraktaren som ingen annan har. Även om dessa personliga associationer inte egentligen har något att göra med bildens budskap,

påverkar de ändå bildens betydelse för den enskilde betraktaren.(Bohlin Brundin m.fl, 1989, 121)

Eriksson och Göthlund(2004) beskriver semiotiken som en vetenskap med vilken man undersöker den mänskliga betydelseproduktionen, och har intresse i meningsskapande och kommunikation. Semiotiken handlar alltså om hur vi människor via olika tecken kommunicerar. Den semiotiska bildanalysen innebär att en bild tolkas som tecken. Dessa tecken består av innehåll och uttryck. Bilden kan också tolkas som att den har ett budskap, som är antingen dolt eller öppet, vilket den kommunicerar med den som betraktar bilden. En bild har ett budskap samtidigt som den genererar olika värderingar.(Eriksson & Göthlund, 2004, 34-36)

Eriksson och Göthlund(2004) beskriver den semiotiska bildanalysen som en metod där man tolkar de olika elementen i en bild som tecken på något. Beträktaren identifierar de olika delarna i bilden som har betydelse, och analyserar dessa både skilt för sig och även i relation till varandra. Efter detta tolkas innebörden av dessa i förhållandet till vilken kontext bilden har.(Eriksson & Göthlund, 2004, 38)

Kawamura(2011) förklarar att den semiotiska bildanalysen passar bra för analys av fotografier och exempelvis reklambilder. Utgående från Williamson(1978) beskriver Kawamura stegen i den semiotiska bildanalysen som följande; det första steget är att välja objektet för sin analys, så att den passar målgruppen som ska läsa den. Följande steg är att samla in material för analysen, både text och bild och efter detta analyseras bilden i fråga. Bilden analyseras så att allt som syns i bilden nämns, färger, detaljer och så vidare. Då detta är gjort analyseras syftet med bilden och hur olika delar av bilden påverkar varandra och budskapet i bilden. Detaljerna ses på som tecken och förhållandet mellan den visuella bilden och språket blir tydligt. Det är viktigt att ha kunskap om bakgrunden och kulturen bakom bilden samt erfarenhet för att förstå bildens mening.(Kawamura, 2011, 88)

Då dessa steg är genomförda börjar man dra slutsatser och generalisera utgående från vad man kommit fram till i sin analys. De olika tecknen bildar tillsammans till en kod och som avslutning bör man se efter om tolkningen av bilden stöder hypotesen man haft då man börjat analysera bilden. (Kawamura, 2011, 88-89)

6.5 Undersökningens praktiska genomförande

För att kunna få bilder på de olika klädkoderna har en modell stylats utgående från reglerna och riktlinjerna för klädkoderna samt enligt hur modet ser ut i dag (2013). Kläderna som använts har delvis varit modellens egna kläder och andra har lånats från affären Moda Aukia. En fotograf valdes för att ta fotografierna på den stylade modellen eftersom det skulle vara alltför tidskrävande att fotografera allt själv. Fotografen som valts heter Johanna Pått. Vi valde ut passande tidpunkter för alla tre, fotografen, modellen och jag, och fotograferade och stylade modellen.

Inför fotograferingen av de olika klädkoderna stylades modellen enligt klädkodernas regler, en i gången. Kläderna modellen hade på sig var delvis hans egna och andra fick vi låna från Moda Aukia. Eftersom vi inte fick gå ut ur affären för att fota kläderna blev vi tvungna att fota inne i affären, vilket påverkade bildkvalitén då bland annat ljuset inte var det bästa och det var trångt och på så vis svårt att få tillräckligt stor fri väggyta mot vilken modellen kunde stå. Vi hade även lite problem med kläderna, då vi inte kunde fota smokingen med smokingskjorta och fracken med frackskjorta eftersom dessa var förpackade i plast och askar som inte fick öppnas. Jag gjorde då istället så att jag valde en skjorta med smygknäppning, som i värsta fall kan användas till båda klädkoderna, och fotografen tog bilder på skjortorna då de var i sina förpackningar.

Den första stylingen var casual/avslappnat ledig. Vidare stylades och fotades kostymen, sedan smokingen och till sist fracken, enligt den ordning som finns tidigare i detta examensarbete. Stylingen gjordes enligt vad som beskrivits i kapitel 6.2 Styling, för att passa just Everts färger och kroppsform.

Efter att fotografen redigerat bilderna har en bildanalys gjorts för varje bild. En bild säger mer än tusen ord, sägs det. Detta gör att alla analyserar bilder på olika sätt utgående från egen uppfattning och livserfarenhet. Därför är det viktigt då man gör ett sådant här arbete att man försöker hålla sig objektiv vid analysen av bilderna för att inte förorsaka missuppfattningar. Bildanalysen har gjorts enligt den semiotiska analysmodellen som beskrivits i kapitel 6.4 Bildanalys.

6.5.1 Casual/avslappnat ledig

Den första klädkoden som stylades och sedan fotograferades var casual/avslappnat ledig. Kläderna lånades från Moda Aukia, och valdes ut för att passa modellens färg och kroppsform. Modellen passar i varma, klara färger. Kroppsformen är V-form, vilket gör att de flesta klädmodeller passar på honom. Håret stylades enligt hur det var klippt, med vax och hårspray snett åt ena sidan.

Dessa klädesplagg lånades från Moda Aukia, och jag valde just dem eftersom de är moderna (2013) och dessutom passar modellen bra. Enligt de klassiska riktlinjerna för casual/avslappnat ledig skulle modellen ha ett par ljusa chinos med en pikétröja till och en merinotröja över, men eftersom dagens mode även tillåter skjortor, ville jag använda den rutiga skjortan och ett par chinos i årets (2013) modefärg.

6.5.2 Kostymen

Den andra klädkoden som fotograferades var kostymen. Dessa kläder var modellens egna och vi hade möjlighet att vara på ett bröllopsställe och fotografera, vilket gjorde att ljuset var bättre då det var dagsljus och modellen hade mera utrymme där han poserade. Först stylade jag modellens hår, med hjälp av lite vax och hårspray. Efter det fick modellen ta på sig kostymen. Skjortan var vit med röda detaljer inne i kragen och manchetterna samt röda knappar, som är modernt 2013. Skjortans alla knappar knäpptes och sedan placerade jag flugan så den kom under kragen och på mitten under hakan. Byxorna satt bra men vi lade ändå ett svart smalt bälte, eftersom det ser snyggare ut och även är något som hör till kostymen. Bältet och skorna matchade varandra då också skorna var svarta.

I kavajfickan lade jag en bröstnäsduk som matchade flugan, vilket är väldigt modernt i dagens läge (2013). Eftersom modellen skulle vara bestman hade han en röd ros i knapphålet på kavajens krage. Riktlinjerna för kostym säger att man ska ha mörk kostym, vit skjorta och mörk slips, men eftersom jag gjort detta arbete utgående från årets mode 2013, har jag använt en vit skjorta som har röda knappar och även röd insida på krage och manchetter. Dessutom valde jag att använda den röda flugan istället för mörk slips då fluga är så modernt och den röda färgen matchar skjortans detaljer. Flugan gör dessutom helheten mer intressant.

6.5.3 Smokingen

Den tredje klädkoden som fotograferades var smokingen. Vi lånade kläderna från Moda Aukia. Håret stylade jag i förväg med lite vax åt ena sidan och hårspray för att få det att hållas. Kläderna tog modellen på sig i affären och jag hjälpte till att få de olika accessoarerna rätt samt vek kragen och såg till att klädseln satt bra. Smokingen vi lånade var aningen lös över magen men det fanns inte någon i mindre storlek så jag nålade istället in den i ryggen så den satt bättre.

Smokingskjortan fick jag tyvärr inte använda eftersom de alltid är förpackade i plast och kartong och försäljarna ville inte att vi skulle förstöra förpackningarna. Istället använde jag en vit skjorta i finare material.

Ett par riktiga smokingskor fanns inte att få tag i men de svarta blanka skorna vi lånade passar precis lika bra, menade Stenström, som var och hjälpte oss att hitta rätt bland alla deras kläder. En gördel som passade ihop med den svarta flugan lade jag så den täckte övergången mellan skjorta och byxor. Gördeln fästes med kardborreband på sidorna.

6.5.4 Fracken

Även den fjärde klädkoden, alltså fracken, stylades och fotograferades i affären Moda Aukia. Kläderna fick vi låna därifrån, vilket gjorde att vi var tvungna att hålla oss i affären. Innan vi åkte till affären stylade jag modellens hår enligt hur det var klippt, med lite vax och hårspray som finish. På plats i affären fick vi låna en svart frack i modellens storlek, ett par svarta skor, frackväst och fluga samt en vit skjorta. Fracken var rätt storlek på modellen och satt bra så inga justeringar behövde göras. På den vita skjortan lade vi den vita frackvästen som fästes med ett kardborreband i ryggen. Flugan fäste jag så den kom under kragen med ett gummiband. Frackkavajen, som inte skall vara knäppt, hade ett svart gummiband på insidan som fästes så kavajen ändå hölls fast och inte fladdrade.

Skjortan vi fick låna var tyvärr fel sort, egentligen skall man ha en frackskjorta med en krage av vingmodell, men eftersom de liksom smokingskjortorna är förpackade på ett visst sätt, fick vi inte använda någon sådan.

7 Resultatredovisning och tolkning

Varje bild kommer att analyseras var för sig och sedan tolkas direkt efter. Orsaken till att jag valt att göra tolkningen i samma kapitel är på grund av att det är bildanalyser och man på detta sätt kan göra en direkt koppling till resultatet i bilderna.

7.1 Casual/ avslappnat ledig

Den första stylingen som fotograferades och analyseras är casual/ avslappnat ledig. På bilden ser man modellen iklädd en orange-vit-röd-blårutig bomullsskjorta med en mörkblå carigan över. Han bär ett par orange chinos och ett par mörkblå fritidsskor. Håret är modernt stylat till ena sidan. Modellen står lite snett vänd mot höger från kameran, i en ganska avslappnad men ändå rak hållning. Färgerna på kläderna passar modellen bra eftersom de är varma och klara. Ljuset i bilden kommer både från sidorna, snett bakifrån och framifrån, vilket innebär att det är ett blandljus. Bakgrunden är ljus beige-grå, och man ser en skymt av ställningar med plagg hängande. Modellen kunde vara på väg på någon grillfest eller liknande tillställning där klädkoden är casual/avslappnat ledig.

Figur 2 Casual/avslappnat ledig

Den första klädkoden som stylades var casual/avslappnat ledig. Enligt Nilsson(2001) hör enligt reglerna ett par chinos, en pikéskjorta och ett par låga skor till denna klädkod. Över pikéskjortan kan man ha en merinotröja i till exempel marinblått. På bilden ser man modellen iklädd ett par orange chinos och en rutig bomullsskjorta med en marinblå tröja och ett par låga skor till. Eftersom stylingarna är gjorda utgående från dagens mode(2013), har skjortan använts istället för en pikéskjorta. Även de orange chinosen är i årets modedefärg.

7.2 Kostymen

Den andra klädkoden som stylades, fotograferades och nu analyseras är kostymen. På bilden ser man modellen iklädd svart kostym, vit skjorta med röda detaljer och svarta skor. Han har en röd fluga med vita prickar och en röd ros i knapphålet på kavajen som har två knappar varav endast den ena är knäppt. Kavajens modell är en så kallad slim-fit-modell, som passar modellens kroppsform bra. Håret är stylat lätt åt sidan och snett bakåt. Han har ett par silverörhängen, som passar helheten. Modellen står med händerna lätt knutna, hängande framför sig, men ändå med rak hållning. På högra sidan av bilden ser man en del av ett fönster med vit gardin, varifrån dagsljus flödar in. Ljuset kommer från olika håll och kallas alltså blandljus. Modellen kanske är på ett bröllop, som bestman eventuellt tack vare den röda rosen i knapphålet.

Figur 3 Kostym

Den andra klädkoden var kostym. Kostymens regler säger att man bör ha en mörk kostym, vit skjorta, svart slips och svarta skor, menar Roetzel(u.å.). Årets mode är dock att ha vit skjorta med detaljer i någon färg, slipsen får gärna vara färgglad och bröstnäsduken får gärna matcha slipsen. På bilden kan man se att modellen har en svart kostym med svarta skor till, och enligt modet en vit skjorta med röda detaljer, ev röd fluga med vita prickar samt en röd bröstnäsduk. Passformen är den viktigaste, oberoende om kvaliteten är bra eller ej och man kan se att modellens kostym sitter väldigt bra på honom.

7.3 Smoking

Smokingen var den tredje klädkoden jag stylade, Pått fotade och vilken nu analyseras. På bilden ser man modellen iklädd en svart smoking och svarta skor. Smokingkavajen har sidenkrage och en vit bröstnäsduk nerstucken i bröstfickan. Under kavajen bär modellen en vit skjorta med svart fluga till. Smokingbyxorna är svarta med sidenrevärer. Håret är stylat åt vänster sida. Modellen står lite snett vänd mot vänster och har blicken in i kameran. I bakgrunden kan man se lite av något klädesplagg och ett bord. Ljuset är ett blandljus eftersom det kommer från flera håll.

Figur 4 Smoking

Den tredje klädkoden som stylades var smokingen. Till smokingen hör en svart smokingkavaj som har sidenslag, ett par svarta byxor med enkla revärer, en vit smoking skjorta, en svart fluga och vit bröstnäsduk samt ett par svarta skor, säger Roetzel(u.å.). Detta kan man se att också modellen står iklädd, även om skjortan är av annan modell. Eftersom denna klädkod inte går att variera så mycket enligt mode som Stenström(2013) säger det, så har modellen regelrätta kläder för smokingen.

7.4 Frack

Den sista klädkoden var fracken. På bilden kan man se modellen iklädd en svart frack och svarta skor. Frackkavajens skört hänger ner ungefär till modellens knäveck och framtill slutar den vid midjan. Under frackkavajen har modellen en vit skjorta och en vit frackväst i vit bomullspiké och tillhörande fluga också den i vit bomullspiké. Frackvästen syns lite under frackkavajens kant. I bröstfickan på kavajen finns en vit bröstnäsduk. Frackbyxorna är svarta med enkla sidenrevärer, vilket blivit vanligt i dag istället för dubbla revärer. Håret är stylat åt vänster sida.

Modellen står rak i ryggen med händerna avslappnat vid sidorna, lite snett vänd mot kamerans högra kant. Man kunde tänka sig att han är på väg på en akademisk tillställning eller något liknande där klädkoden är frack. Eller så kunde han vara på väg till ett bröllop. I bakgrunden kan man se lite av något klädespalgg och en ställning och väggen bakom modellen är beige-grå. Fokus ligger på modellen eftersom han tar upp största delen av bilden, ljuset är ett blandljus då det kommer från olika riktningar.

Figur 5 Frack

Till denna klädkod hör en svart frackkavaj i ull, ett par svarta byxor med dubbla revärer, en vit frackskjorta och en vit fluga och väst i bomullspiké samt ett par svarta skor, menar Roetzel(u.å.) Detta kan man se att modellen är iklädd på bilden, dock med byxor med enkla revärer, eftersom detta är dagens utseende på frackbyxor enligt Stenström(2013). Kavajen är av ull, som är materialet som längst funnits i kavajer och även klassas som fint eftersom det som ren ull är hållbart.

Alla de olika klädkoderna kan tolkas mot de tidigare forskningarna och jag valde att göra detta i ett eget stycke, eftersom de flesta tidigare forskningar kom fram till liknande resultat. Dessa resultat var att passformen är väldigt viktig när det gäller alla kläder och det är viktigare att kläderna sitter bra än att kvaliteten är bra, som bland annat Cahp och Eklöf(2012), Lyko(2008), Backman(2008),Bergenholtz och Marklund(u.å.) och Ricciardelli(2011) tangerat i sina tidigare forskningar. Detta ser man också på alla stylingar jag gjort, skulle dessa kläder inte sitta bra så skulle heller inte helheten se bra ut. Även hår och kroppsform visade sig vara viktigt enligt Ricciardelli(2011), som kom fram till att det uppfattas som maskulint att ha välvårdat hår och kropp. Modellen på bilden kan då alltså ses som maskulin eftersom han ser till att träna och hålla kroppen i skick och även ser till att håret alltid är snyggt klippt.

Syftet med detta arbete har alltså varit att visa hur de olika utvalda klädkoderna för män ser ut. Detta tycker jag har lyckats bra gällande casual/avslappnat ledig, där man tydligt ser hur klädkoden bör se ut. Samma sak gäller för kostymen, där det också syns tydligt vad som hör till kostym-klädkoden. Smokingen ser man också hur den ska se ut, dock saknas som nämnt smoking skjortan. Fracken är också rätt och det framgår av bilden vad som hör dit, förutom att frackskjortan saknas. Syftet blir alltså besvarat, även om smoking skjortan och frackskjortan saknas.

8 Kritisk granskning

I detta kapitel kommer jag att kritiskt granska mitt examensarbete och analysera det. Som stöd för granskningen kommer jag att använda Larssons (1994) kriterier, som handlar om kvalitetskriterier i olika kvalitativa studier. Larsson (1994) menar att en kvalitativ metod innebär hur man kan ge något karaktär, hur man kan gestalta något. Det är alltså en systematiserad kunskap om huruvida man gör för att gestalta ett tings beskaffenhet. (Larsson, 1994, 164). Följande kriterier valde

jag för att kritiskt granska mitt examensarbete: perspektivmedvetenhet, intern logik och struktur.

Perspektivmedvetenhet innebär att den som gör en tolkning redan har en förförståelse för det som skall tolkas, och detta bör redogöras för för att forskningen ska kunna uppfylla ett kvalitetskrav, menar Larsson(1994). Vidare menar han att förförståelsen för det som ska tolkas sedan ändras hela tiden under tolkningsprocessen. En möjlighet är att forskaren redogör för sin förförståelse genom att visa personliga erfarenheter som är relevanta och betydelsefulla och som åstadkommit den förförståelse som forskaren har för det han eller hon tolkar. Larsson(1994) menar att man bör kunna relatera delar till helheten för att ge arbetet en innebörd.

Jag hade en förförståelse för ämnet i mitt examensarbete som jag bildat då jag jobbade på herravdelningen på Moda Aukia. Dessutom har jag även bildat en bredare förförståelse under kurser i skolan som tangerat ämnet och tagit upp klädkoder och liknande. Detta har jag redogjort för i kapitel 1 Inledning. Än mer förförståelse har jag sedan skaffat under arbetets gång genom att studera litteratur, och denna redogjordes för i kapitlen teoretiska utgångspunkter, teoretisk bakgrund och tidigare forskning. De olika tidigare forskningarna kan alla relateras till, eftersom de tangerar ämnet på ett eller annat sätt.

Larsson menar, att den interna logiken innebär en harmoni mellan forskningsfrågorna, datainsamlingen samt analysteknikerna. Vidare menas att forskningsfrågorna ska vara styrande för insamling av data samt vilka analysmetoder som används. Idén med den interna logiken är att forskningen ska vara en helhet, till vilka de olika delarna kan relateras. (Larsson, 1994, 168 & 170)

I mitt examensarbete var syftet att visa hur de olika utvalda klädkoderna för män ska se ut, och datainsamlingsmetoderna var styling av de olika klädkoderna samt fotografering. Dataanalysmetoden var bildanalys. Jag hade dock inga

forskningsfrågor, utan ett övergripande syfte. Jag anser att dessa metoder varit passande för undersökningen och givit ett resultat som går att relatera till helheten.

Larsson(1994) menar att resultaten av en tolkning bör ha en god struktur. Med det menar han att tolkningen ska vara så enkel som möjligt, man ska undvika olika överflödiga begrepp. Resultaten man kommit fram till bör framställas så de inte blir suddiga. Det är även viktigt att de olika resonemangen går i rätt ordning, att det finns en så kallad röd tråd genom dem så att läsaren kan övertygas. Argumenten ska vara ordnade på ett omsorgsfullt sätt så att den ger tolkningen eller slutsatsen stöd. (Larsson, 1994, 173-175) Jag anser att resultaten i detta examensarbete alla är uppbyggda på samma sätt, så att de följer en röd tråd och är relativt lätt att förstå för läsaren. Slutsatsen i detta arbete får stöd av de olika argumenten i detta arbete. Jag kunde ha valt att ha med bonjouren, som enligt Rönnavall och Svenlin(2008) var en obekant klädkod för de flesta män, då detta hade givit ett mervärde till arbetet. Jag valde dock att lämna bort den, delvis på grund av att den är så ovanlig idag och används så sällan, delvis för att Moda Aukia inte hade den i sitt sortiment.

I resultatet kan man se min modell iklädd de olika klädkoderna, den första mest avslappnad och den sista mest formell. Jag tycker att det syns tydligt på bilderna vad som hör till de olika klädkoderna, men på figur 3 smoking kunde jag ha valt att lämna smokingkavajen öppen så att man kunde se gördeln, som är en viktig del av smokinghelheten. Även smokingkjortan saknas eftersom jag inte fick öppna förpackningen den låg vikt i i affären, samma gäller frackskjortan som saknas på figur 4 Frack, där en vanlig vit skjorta använts av samma orsak som för smokingkjortan.

9 Diskussion

I detta kapitel kommer jag att diskutera mitt examensarbete och eventuella tankar och funderingar som uppkommit under forskningsprocessen, och även utvecklingsförslag för vidare forskning.

Ämnet jag valde för examensarbetet var ganska lättvalt för mig, eftersom jag jobbat på herravdelningen på klädaffären Moda Aukia och på så vis kommit i kontakt med olika herrkläder. Dessutom har jag alltid haft ett intresse för kläder, speciellt festkläder, och detta ökade ytterligare i samband med kurser i skolan som tangerade ämnet på ett eller annat sätt. Jag märkte då jag jobbade i Moda Aukia att många män ofta inte har så mycket erfarenhet om hur olika klädkoder ska se ut, och detta fick jag bekräftat i Rönnavall och Svenlins (2008) examensarbete "I männens värld – en empirisk undersökning om männens kunskap om och användning av festkläder", vilket gjorde att jag tyckte att det var ännu viktigare att göra detta examensarbete. Jag har utvecklat ämnet vidare utgående från ovannämnda examensarbete, och jag valde att använda bilder på en modell som stylades enligt de olika klädkoderna, eftersom bilder många gånger är mer tydliga än bara text.

Rönnavall och Svenlin (2008) har behandlat i princip alla klädkoder, och de kom fram till att speciellt bonjouren var okänd för de flesta män. De klädkoder jag valde till mitt examensarbete var sådana som delvis går att ändra efter modet (casual och kostymen) och delvis för att de används en hel del i dag (smoking, frack).

Så mycket ny information som jag hade velat ha kom kanske inte fram, men jag anser ändå att detta arbete varit givande och jag har ändå fått en djupare kunskap och förståelse för de olika klädkoderna. Dessutom var det väldigt intressant att faktiskt få se de olika plaggen i verkligheten och styla en modell med dem, istället för att bara läsa text och försöka bilda sig en uppfattning på det viset. Eventuellt kunde jag ha tagit upp alla klädkoder för att få se även dem, men det hade varit för

tidskrävande för detta arbete. Därför kunde det vara ett vidare forskningsförslag för kommande studier. Då skulle det vara viktigt att ta med bonjouren.

Som ovan nämndes kunde ett förslag till vidare forskning vara att ta upp alla de olika klädkoderna för män, styla och fotografera dem. Detta skulle kunna fungera som en utveckling av både mitt men också Rönnvall och Svenlins (2008) examensarbete. Här kunde man även ta upp mer om etikettfel, eftersom jag valt att inte beröra dem så mycket. Det finns dock en hel del etikettfel, speciellt när det gäller de mer formella klädkoderna, och det kunde vara intressant att läsa mer om dem. Kanske kunde någon även göra en stylingbok med bilder på hur klädkoderna ser ut enligt reglerna och även bilder på etikettfel.

Ett annat vidare forskningsförslag kunde vara att man gjorde ett likadant examensarbete men med klädkoder för kvinnor, kanske enligt modet för tillfället, eller också endast enligt reglerna. Man kunde då ta samma klädkoder som jag använt här, eller också alla klädkoder, eller om man så vill helt andra klädkoder. Kanske kunde man göra ett arbete som gäller både män och kvinnor och styla och fotografera en man och en kvinna tillsammans, stylade enligt samma klädkod.

Det skulle också vara intressant att se hur det ser ut i framtiden gällande dessa klädkoder, som sett så lika ut i alla tider. Kanske kunde någon blivande estenom göra ett examensarbete liknande detta om till exempel tio år, då modet ser ut på ett helt annat sätt än det gör idag. Vem vet kanske dessa klädkoder är helt omärande efter något antal år.

Då jag nu analyserat och diskuterat mitt examensarbete och reflekterat över resultatet, kommer jag fram till att jag är relativt nöjd med det. Eventuellt kunde man ha tagit upp fler klädkoder för att få lite mer variation i resultatet, och en svaghet kan ses i att jag inte hade med bonjouren. Det skulle ha varit roligt att ha haft tid att även ha med en kvinna stylad i klädkoderna för kvinnor, då det skulle

ha gjort bilderna och helheten mer intressanta. Men detta är som sagt ett vidare forskningsförslag till kommande studerande.

Överlag tycker jag att helheten är bra och eftersom jag gjorde stylingarna utgående från modet 2013, blev hela arbetet mer intressant. Jag tror att många kan ha nytta av den tillhörande guideboken jag gjort. Det viktigaste, har jag kommit fram till under processen, är att kläderna sitter bra. Har du en dåligt sittande kostym ser det inte bra ut, så var noga med att hitta den som passar just din kropp perfekt!

Källförteckning

Backman, A.(u.å.). *Kläderna gör mannen – En studie om mäns förhållande till begreppet Estetisk Kompetens*. Examensarbete i företagsekonomi, Högskolan i Gävle, Gävle.

Bergenholtz, S. & Marklund, M.(u.å.). *En undersökning om mäns konsumtionsvanor*. Examensarbete för butikschefsutbildningen, Högskolan i Borås, Borås.

Bohlin Brundin, P., Hasselberg, K. & Kuhlhorn, B-M. (1989). *Lärobok i bild*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur.

Cahp, C. & Eklöf, D.(2012). *Vad är kläder? – Klädkodens betydelse vid en rekryteringsprocess*. Kandidatuppsats i Sociologi, Södertörns Högskola, Södertörn.

Cox, S. (2006). *Photo Styling – How to build your career and succeed*. New York: Allworth Press.

Eriksson, Y. & Göthlund, A. (2004). *Möten med bilder*. Lund: Studentlitteratur.

Freeman, M. (2007). *Med fotografens ögon – Komposition och form för bättre digitala foton*. U.o.: Ica Bokförlag, Forma Books AB.

Henderson, V. & Henshaw, P. (2006). *Image matters for men – How to dress for success*. Great Britain: Hamlyn.

Kawamura, Y. (2011). *Doing research in fashion and dress – An introduction to qualitative methods*. Oxford: Berg.

Lindberg, S. (2006). *Det fotografiska bildspråket*. Malmö: Liber AB.

Lyko, R.(2008). *Kläder som ett kommunikationsmedel*. Företagsekonomiska institutionen, Uppsala Universitet, Uppsala.

Neighbour, M.(2008). *The Male Fashion Bias*. Faculty of Creative Industries, Queensland University of Technology, Queensland.

Nilsson, P. (2001). *Snyggt – En stilguide för män*. Stockholm: Albert Bonniers Förlag AB.

O'Byrne, R. (2011). *Herrasmiehen tyylipias*. London: CICO Books.

Ribbing, M. (2000). *Stora etikettboken – Hyfs, umgängeskunst och yttlig bildning*. Lissabon: Printer Portuguesa LDA.

Ricciardelli, R.(2011). *Masculinity, Consumerism, and Appearance: A look at men's hair*. Faculty of Liberal Arts & Professional Studies, York University, Toronto.

Roetzel, B. (2009). *Gentlemanen – Handbok i det klassiska herrmodet*. U.o: Tandem Verlag GmbH.

Roetzel, B. (u.å.). *Miehen muotiopas*. Potsdam: h.f. ullmann publishing GmbH.

Rönnvall, L. & Svenlin, A. (2008). *I männens värld – en empirisk undersökning om männens kunskap om och användning av festkläder*. Lärdomsprov för Estenom, Yrkeshögskolan Novia, Vasa.

Strandbacke, P. (2011). *Barfota på jobbet? – En uppsats om kläder och klädkoder på arbetsplatsen*. Kandidatuppsats för Handelsrätt, Uppsala Universitet, Uppsala.

Tarantino, C. & Tan, K. (2005). *Digital fashion photography*. Boston: Thomson Course Technology PTR.